

Vesika bir şeydir. Bu dünyanın, belki de evrenin kuralı!

Erdost, o zaman 24 yaşındadır, zorunlu olarak Vesika Fakültesi'nde öğrenciydi, oradan sınavsız olarak 'para kesesi' veriyorlardı her ay. Daha deniz diye bir şey görmemiştir, bilmez. İşte bu yüzden "İkinci Yeni'nin denizi yoktur" derim ben. Yıllar sonra 700 metre yükseklikten İstanbul'a Gazanfer Bilge ile indiğinde Boğaziçi'ni görmüştü. 1962-63 galiba, "Deniz nasıl bir şeymiş?" diye sorduğumda bana, "Büyük bir parçası" demişti, "Ama tuzlu!"

Ee, yoksulluğun yokluğun gözü körolsun! Daha o zamanlar bile ufaktan ufaktan feodal alışkanlıklar, taşkınlık el verirdi ona. İkinci Yeni terimini ilk o kullanmıştır. Hakçası, allah var yahu. Nâsır, Mısır'da Süveyş kanalı devletleştirmiştir. Erdost, haberi ilanla geçirmiş. Son Havadis gazetesinde 3. sayfada vermişti, ufaltarak. Bütün İstanbul ve dünya gazeteleri birinci sayfada! Zaten hemen İngiliz ve Fransız orduları Süveyş'i işgal etmişlerdi. Toyluk Erdost'un kabahati değil.

İkinci Yeni konusunda çok kavgalar çıktı, çekişmeler Pazar Postası'nda İkinci Yeni'nin lebiderya olmadığını, denizsiz olduğunu göz önünde bulundurmamadan saldırmışlardı. Demir Özlü, Orhan Duru, Kenan Somer, Tüccar Terzi, İbrahim Ferit, Trabzon yağının oğlu, Latilokumlu Oxford (ve de Değirmenli Oxford bir Agayef), Alaattin Bilge, İstanbul'daki Baylanlı statükocular, Attilâ İlhan, Krikolu eleştirmen A. Midilli, Halis Acarı, Ferhat Sılacı (Arslan Kaynardağ), hatta Hayalet Oğuz (Oğuz Alplaçın ya da Oğuz Haluk) Asaf Çiğiltepe, Ahmet Oktay, Güner Sümer, bize çürük yumurtalar diyen a dergisinden Erdal Öz, Kemal Özer...

İş, anlamsız şiire dek vardırılmıştı. Sözde kapalıymışız! İkinci Yeni kavramına böyle saldırılar olurken galiba Yeditepe "bu yıl ne yapacaksınız?" diye sormuştu. "Valla," dedim "İkinci Yeni'den istifayı düşünüyorum!" Erdost küplere binmişti. Beni İkinci Yeni lis-

Nurullah Ataç ve Orhan Veli'ye göre: Hakiki san'atkâr! Akbaba, 1933

tesinden çıkardı, haklı olarak. Kendisine teşekkür borçluyum. Aforoz etmişti. Ve benim adıma bir daha yıllarca hiç kalemine amadı. Ama ben bir sahtekâr olarak yüzüzmüşümcesine hiç aldırmadım ve şiirlerimi Pazar Postası'nda yayınladım. Devam ettim.

Bir gün hangi vesileyle bilmiyorum, "bu Cumhuriyet de eskidi galiba" demiştim. Bizler bu Cumhuriyetin kazığını da yemiştik çünkü. Ne var yani? Biz de bu Cumhuriyetle yaralandık yaralanmışız. Paranın iki yüzü gibidir Cumhuriyet: yazı-tura. Güzel yanları da var çirkin yanları da. Ben ikisini de söylerim.

Böyle deyince Erdost küplere binmişti. Bana, "Hadi ordan, sen eskimişsin!" dedi, "Senin saçların bile eskimiş!" Aklar, kırlar başlamıştı saçlarımda. Saçlarım kahverengi olduğu için dikkat edilmezse pek farkedilmiyordu, edilmez.

Gelelim ya da geldik sanırım 1964 İstanbul'u. Kamkapı'dayız, bir meyhanede. Yeditepe Şiir Jürisi de

orada. Hüsamettin Bozok, Oktay Rifat, Memet Fuat... Oktay Rifat, bana durup dururken, baktı baktı, "Yahu senin saçlarına ak düşmüş" dedi. Ben, bir fırlama olarak ya da sokak çocuğu olarak, 1957 Ocak ayında ilk İkinci Yeni soruşturmasında O. Rifat'a Perçemli Sokak için kendimce giydirmiştim. Gırgır geçiyordum Oktay Rifat'la, bir şecereyle haddim olmayarak! Gariptir aynı şey değil mi?

1957 Ocak ayında Pazar Postası'nda Edip Cansever bana, "Şiirden habersiz bir genç" diyordu. a dergisinde bana çürük yumurta dedirten de oydu, oymuş. 1964-1965'te bizim yanımıza kapağı attıktan sonra Yeni Dergi yazıhanesinde Memet Fuat'a, "Bizim şiirimiz kapalı değil, sen şiire kapalıydın" demiş. Bir tüccardan olarak. Yıllar sonra, galiba 1980'lerde bütün kitaplarını yeniden gözden ve elden geçirdi, düzeltti ve çıkardı, şiirlerini yeniymiş gibi sundu. O zaman yazmış gibi göstermişti.

Cemal Süreya buna çok bozuk çalardı. "Hayret ediyorum. Nasıl yapar bunları? Her şey zamanla değil mi? Bir şairin şiirindeki gelişmeyi nasıl göreceğiz? Aşamaları, basamakları nasıl bulacağız?" Oysa şairler bir şiirle sınırlı değil. Fotofiniş şiirde geçerli değildir. Ankara'da Hipodrom, İstanbul'da Veliefendi çayırı değil şiir alanı.

Bir ara 1967'de, yanı olarak benim şiirimi biraz övmüştü "Ecigiller" yazısında, Papirüs'te. Memet Fuat bu yazıyı 1968 yılına almıştı. E. Cansever, bütün yazılarını derlerken bir kitap için, bu yazıyı haklı olarak çıkarmıştı, çıkarmıştı.

Bu vesileyle açıklayayım, Memet Fuat kendisine maestro diye takıldığı için alınmış. Oysa hem maestroluk kötü bir şey değil, hem de ben kendim Yeni Dergi çıkarken Memet Fuat'ın maestroluk tasladığını hiç görmedim. Öyle bir havası kesinlikle yoktu. Alınmış. Alınmasın! Ama insan kendi isteğinin dışında maestro olabiliyor. Ayrıca teşbihte hata olmaz yahu! Ör-

neğin "puro", Freud'un düşler kuramında bir anlamda "phallus" demektir. Bu tamam. Bir gün Freud puro içiyormuş, bir asistanı ya da bir öğrencisi Freud'a "Hayrola Dr. Freud, puro içiyorsunuz..." demiş. Dr. Freud da işe histeriyle başladığı için, gence şöyle der: "Bazen bir puro purodur."

Oktay Rifat Perçemli Sokak'ı yayınlamış 1957 Aralık ayında. 1958 başlarında Ataç bu kitaptaki şiirlere karşı bir yazı yazdı önce. Ama sonra, birkaç ay sonra herhalde, O. Rifat'ın şecereli bir şair ve büyük bir aileden olduğunu düşünerek, 180 derece çarkederek başka bir yazı yazdı.

Büyük ailenin ya da büyük paranın önemli olduğunu gösteren bir olgu da şudur bence. Orta karar yazar olan Fethi Naci, bir şiirini değiştirdiği için Melih Cevdet'e bozuk çalan bir yazı yazmıştı. Ama iş zengin Edip Cansever'e gelince, bütün şiirlerini yeniden yazdığı için eleştiremedi bile. Ataç da Oktay Rifat'tan da yak yediği halde, yeni taklidini en sonunda övmüştür. Ben bütün bunlara "vay canına!" diyorum yalnız.

Cemal Süreya 1971 12 Mart'ında çok zor durumda kalmıştı. Gelirleri çeviridendi. Kitapların yakıldığı yıl! Bütün çeviriler durmuş. Üç Mülkiyeli, Cemal Süreya, Sezai Karakoç ve Doğan Yel eski Galata köprüsünün Karaköy tarafında Ümmühan Gülsüm'ün Erzurum çayevinde buluşmuşlar. Ne yapacağız şimdi? diye düşünüyorlar. En sonunda buldukları geçici yol şu olmuş: "İçimizden hangimiz önce işe girerse o aldığı maaşla ayın 1'inin akşamı buraya gelecek." Önce Doğan Yel, Koç Holding'e girmiş. Cemal ve Sezai Karakoç 3 gün akşamları orada beklemişler. Gelen giden yok. Cemal bana bunu anlatırken yalnız "vay canına!" demişti.

Cemal Süreya, çocukluğundan bu yana çok ezildiği için, "vay canına!" diyebilir. Ben ise, "vay canına!" derim, ama sunturlu bir küfür de savururum ayrıca: "Ecdadını..."